

નગર પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિ અમદાવાદ

પરિપત્ર નં. ૬૧ તા.૨૬-૦૮-૨૦૨૨

ફક્ત મ્યુનિ. શાળાઓ માટે જ :-

વિષય:- સ્વચ્છ પખવાડા તા.૦૧ થી ૧૫ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૧ની ઉજવણી કરવા બાબત.

સંદર્ભ :- ક્રમાંક : પ્રાશિનિ/છ-૨/સંકલન/સ્વચ્છતા પખવાડા/૨૦૨૨/૮૨૦૦-૮૬ તા.૨૨-૦૮-૨૦૨૨

આથી તમામ મ્યુનિ. શાળાના મુખ્ય શિક્ષકશ્રીઓને ઉપરોક્ત વિષય તથા સંદર્ભ અન્વયે જણાવવાનું કે, ભારત સરકાર દ્વારા વર્ષ ૨૦૧૬ થી 'સ્વચ્છ પખવાડા'ની ઉજવણી કરવામાં આવેલ છે. જેનું નિરીક્ષણ રાજ્ય સરકાર અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશો સાથેના સંકલનમાં ભારત સરકારના તમામ મંત્રાલયો દ્વારા કરવામાં આવે છે.

દર વર્ષની જેમ ચાલુ વર્ષે પણ તા.૦૧ થી ૧૫ સપ્ટેમ્બર-૨૦૨૨ દરમિયાન રાજ્યની તમામ પ્રાથમિક શાળાઓમાં સ્વચ્છતા પખવાડાની ઉજવણી કરવામાં આવનાર છે. કોવિડ-૧૯ની ગાઈડ લાઈનને ધ્યાને લઈ તમામ પ્રાથમિક શાળાઓમાં આ સાથે સામેલ સંદર્ભિત પત્રમાં સામેલ પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરવા જણાવવામાં આવે છે.

બિડાણ : સંદર્ભિત પત્ર

તા.૨૬-૦૮-૨૦૨૨

ડૉ.એલ.ડી.દેસાઈ
શાસનાધિકારી

સ્વચ્છતા પખવાડા "તા. ૦૧ થી ૧૫
સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૨" ની ઉજવણી કરવા
બાબત.

ક્રમાંક:પ્રાશિનિ/છ-૨/સંકલન/સ્વચ્છતા પખવાડા/૨૦૨૨/૮૨૦૦-૮૬

પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામકની કચેરી,

બ્લોક નં-૧૨/૧ ડૉ.જીવરાજ મહેતા ભવન,

ગુ.રા. ગાંધીનગર. તા. ૨૨/૦૮/૨૦૨૨

વંચાણે લીધા:- (૧) શિક્ષણ વિભાગના ક્રમાંક: પરચ-૧૨૨૦૨૨-GO148-વ.૨ તા. ૧૬/૦૬/૨૦૨૨

(૨) શાળા શિક્ષણ અને સાક્ષરતા વિભાગ, શિક્ષણ મંત્રાલય, ભારત સરકારનો પત્ર ક્રમાંક:- F.18-
1/2022-IS-6 તા. ૨૬/૦૫/૨૦૨૨

પ રિ પ ત્ર:-

ભારત સરકાર દ્વારા વર્ષ ૨૦૧૬ થી "સ્વચ્છતા પખવાડા" ની ઉજવણી કરવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ છે. જેનું નિરીક્ષણ રાજ્ય સરકારો અને કેન્દ્ર શાસિત પ્રદેશો સાથેના સંકલનમાં ભારત સરકારના તમામ મંત્રાલયો દ્વારા કરવામાં આવે છે.

દર વર્ષની જેમ ચાલુ વર્ષે પણ તા. ૦૧ થી ૧૫ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૨ દરમિયાન રાજ્યની તમામ પ્રાથમિક શાળાઓમાં "સ્વચ્છતા પખવાડા" ની ઉજવણી કરવામાં આવનાર છે. કોવિડ- ૧૯ ની ગાંઠલાઇને ધ્યાને લઈ પ્રાથમિક શાળાઓમાં શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓએ ભાગ લેવાનો રહેશે. જેમાં શાળાના શિક્ષકોએ શાળાની સ્વચ્છતા અને તેની જાળવણી અંગે વિદ્યાર્થીઓને માહિતગાર કરવાના રહેશે. સ્વચ્છ પખવાડા દરમિયાન નીચે મુજબની પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરવાની રહેશે.

વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો અને સમુદાય (SMC/SMDC, ગ્રામપંચાયત/ULBs વગેરે) ની ભાગીદારી સાથે સ્વચ્છતા પખવાડાને શાળા/સંસ્થાઓમાં કોવિડ સંબંધિત તૈયારીઓને પ્રોત્સાહન આપવાનું રહેશે. શાળા/સંસ્થાઓમાં કોવિડ- ૧૯ મહામારીને ધ્યાને લઈ નીચેની ત્રણ બાબતો પર ભાર આપવાનો રહેશે. (૧) સાબુથી હાથ ધોવા જોઈએ (૨) માસ્કનો યોગ્ય ઉપયોગ (૩) સામાજિક અંતર જાળવવું અને 3 Ts (ટ્રેસ, પરીક્ષણ અને સારવાર).

કોવિડ- ૧૯ ની ગાંઠલાઇને ધ્યાને લઈ નીચેની કામગીરી કરવાની રહેશે.

1. તમામ પ્રાથમિક શાળાઓમાં સ્વચ્છતા અંગે શપથ લેવાની રહેશે. જેમાં શાળાના તમામ શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓએ સામાજિક અંતર જાળવીને ભાગ લેવાનો રહેશે.
2. પ્રથમ સપ્તાહમાં SMCs/SMDCs/PTAs દ્વારા શિક્ષકો અને વાલીઓ વચ્ચે સામાજિક અંતર જાળવીને બેઠકનું આયોજન કરવાનું રહેશે. જેમાં સ્વચ્છતાના મહત્વ અને હાથ ધોવા, માસ્કનો ઉપયોગ, સામાજિક અંતર અંગે પ્રોત્સાહિત કરવાના રહેશે.
3. શિક્ષકો દ્વારા દરેક શાળા/સંસ્થામાં પાણી અને સ્વચ્છતા સવલતોનું નિરીક્ષણ કરવા અને જો જરૂરી હોય તો સુવિધાઓની મરામત અને નિભાવ માટે પ્રસ્તાવ/યોજના બનાવવી.

4. શાળાઓમાં સ્વચ્છ અને સારી રીતે જાળવણી કરાયેલ જગ્યાઓ અને શૌચાલયો માટે જિલ્લા/તાલુકા/ક્લસ્ટરોમાં કોવિડ સુરક્ષા બાબતે સ્પર્ધાઓ યોજવાની રહેશે.
5. શાળાઓમાં સ્વચ્છતા અને સ્વચ્છતા પર વિદ્યાર્થીઓ માટે ચિત્ર/નિબંધ/કવિતા/સૂત્ર લેખન/મોડેલ મેકિંગ સ્પર્ધા કરવાની રહેશે.
6. સ્વચ્છતા જાગૃતિ માટેના સંદેશા શાળા/સંસ્થા/વિભાગની વેબસાઇટ પર મુકવાના રહેશે તથા શાળામાં જોઈ શકાય તેવી રીતે સ્વચ્છતા અંગેના ફોટોગ્રાફ મુકવાના રહેશે.
7. શાળાના તમામ શિક્ષકો અને શાળાના વડાએ WASH અંગેની DIKSHA પોર્ટલ પર મુકેલ ઓનલાઇન ટ્રેનિંગ મોડ્યુઅલ અન્વયે ટ્રેનિંગ લેવાની રહેશે.
8. શાળાના વિદ્યાર્થીઓની સ્વચ્છતા એમ્બેસેડર તરીકે અને શાળાના આચાર્યને નોડલ અધિકારી તરીકે નિમણૂક કરવાની રહેશે.

કોવિડ- ૧૯ ની ગાઇડલાઇનને અનુસરીને શાળાઓના શિક્ષકો અને વહીવટી સ્ટાફ દ્વારા નીચે જણાવેલ પ્રવૃત્તિઓ કરવાની રહેશે.

1. E-Office અને e-filing પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરવાનો રહેશે.
2. શાળાના પરિસરમાં બીન જરૂરી પદાર્થોનો નાશ કરવાનો રહેશે.
3. શાળાના પરિસરમાં સિંગલ યુઝ પ્લાસ્ટીક પર પ્રતિબંધ મુકવાનો રહેશે.
4. શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા સ્વચ્છતા અંગેનો પ્રચાર કરવાનો રહેશે.
5. સિંગલ યુઝ પ્લાસ્ટિકનો ઉપયોગ બંધ કરવો અને ૩ R (ઘટાડવું, પુનઃ ઉપયોગ અને રિસાયકલ) સિદ્ધાંતોનું પાલન કરવા અંગે જાગૃતિ આપવાની રહેશે.
6. વારંવાર ઉપયોગમાં લેવાતી જગ્યાઓની દૈનિક સફાઈ કરવાની રહેશે.

વધુમાં, સ્વચ્છતા અભિયાનને પ્રોત્સાહન આપવા અને સામૂહિક જાગૃતિ લાવવા માટે નીચેની પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરવાની રહેશે.

1. વિદ્યાર્થીઓ/કર્મચારીઓ અને અન્ય લોકોને સ્વચ્છતા અને જળ સંરક્ષણ માટે પ્રેરિત કરવા માટે ઓડિયો વિઝ્યુઅલ કાર્યક્રમ / IEC સામગ્રી બનાવવાના રહેશે.
2. પાખવાડાનો પ્રચાર કરવા માટે વિભાગ/ રાજ્ય વેબ પોર્ટલ પર ઇલેક્ટ્રોનિક બેનરો બનાવી અને અપલોડ કરવાના રહેશે. પ્રચાર અને જાગૃતિ જનરેશન સોશિયલ મીડિયા, તેમજ ઇલેક્ટ્રોનિક અને પ્રિન્ટ મીડિયાના ઉપયોગ દ્વારા થઈ શકે છે.

સ્વચ્છતા પાખવાડા ૨૦૨૨ (૦૧ થી ૧૫ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૨) માટે સૂચવેલ એક્શન પ્લાન આ સાથે બિડાણમાં સામેલ છે. તે મુજબ જરૂરી કાર્યવાહી કરવાની રહેશે. વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, વાલીઓ, સ્થાનિક લોકો અને અન્ય પ્રતિનિધિ વગેરે ૦૧ થી ૧૫ સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૨ દરમિયાન સ્વચ્છતા પાખવાડામાં જરૂરી સહકાર આપવા અને સ્વચ્છતા પાખવાડાને સફળ બનાવવા જણાવવામાં આવે છે.

સ્વચ્છતા પખવાડામાં જુદી જુદી સપર્ધાઓ તથા ડે ડે કરવાની થતી પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લેનાર શાળાઓ અને વિદ્યાર્થીઓની રોજ રોજની પ્રવૃત્તિ વાઇઝ ફોટોગ્રાફ, વિડીયો, ફીલ્મ વગેરેની માહિતી શાળાના આચાર્ય દ્વારા Google Tracker અને Drive પર અપલોડ કરવાની રહેશે.

ગુગલ ટ્રેકર અને ડ્રાઇવની વિગતો પછીથી જણાવવામાં આવશે.

ગુગલ ટ્રેકર વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ માટે દૈનિક ધોરણે ૩૦ ઓગષ્ટ ૨૦૨૨ થી ૧૭ સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૨ સુધી દરરોજ રાત્રે ૮.૦૦ વાગ્યા સુધી અપડેટ કરવાની રહેશે.

સ્વચ્છતા પખવાડામાં તેમની ભાગીદારીના આધારે શ્રેષ્ઠ પ્રદર્શન કરનાર શાળાની પસંદગી કરવામાં આવશે.

શાળાઓ સ્વચ્છતા પખવાડા દરમિયાન સ્વચ્છતા અને સ્વચ્છતાને લગતી પ્રવૃત્તિઓ સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન નિયમિતરીતે કરે તે મુજબ પ્રોત્સાહન આપવાનું રહેશે.

તા. ૦૧ થી ૧૫ સપ્ટેમ્બર-૨૦૨૨ દરમિયાન સ્વચ્છતા પખવાડાની ઉજવણી માટેનો સૂચિત એક્શન પ્લાન

તા. ૦૧/૦૯/૨૦૨૨ (ગુરુવાર) “ સ્વચ્છતા શપથ દિવસ ”

- ❖ શાળાઓ અને શૈક્ષણિક સંસ્થાઓના તમામ શિક્ષકો, કર્મચારીઓ અને તમામ વિદ્યાર્થીઓએ પ્રથમ દિવસે વર્ચ્યુઅલી/સમાજિક અંતર જાળવીને સ્વચ્છતાના શપથ લેવાના રહેશે. જેમાં બાળકોને સ્વચ્છતા વિશે વાત કરવી અને સંકલ્પ લેવો (માસ્ક, સલામત અંતર, હાથની સ્વચ્છતા વગેરે)
- ❖ સ્વચ્છતા/કોવિડ જાગૃતિ સંદેશ વિભાગ/સંસ્થાઓ/શાળાઓની વેબસાઇટ પર મુકવાના રહેશે.
- ❖ સ્વચ્છતા પખવાડાનું પાલન કરવા ઇલેક્ટ્રોનિક બેનરો બનાવી વેબ પોર્ટલ પર અપલોડ કરવાના રહેશે. સ્વચ્છતા પખવાડાનો પ્રચાર અને જાગૃતિ સોશિયલ મીડિયા, તેમજ ઇલેક્ટ્રોનિક અને પ્રિન્ટ મીડિયાના ઉપયોગ દ્વારા થઈ શકે છે.
- ❖ સ્વચ્છતા શપથ લીધેલ વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા તથા ભાગ લીધેલ શાળાઓની સંખ્યા Google Tracker પર અને શપથ લીધેલ ફોટોગ્રાફ્સ અને વિડિયો અને પ્રચાર સામગ્રીને Google Drive પર અપલોડ કરવાના રહેશે.

તા. ૦૨/૦૯/૨૦૨૨ (શુક્રવાર) “ સ્વચ્છતા જાગૃતિ દિવસ ”

- ❖ સ્વચ્છતા અને સ્વચ્છતાના મહત્વ અને હાથ ધોવાના મહત્વ, માસ્ક અને સામાજિક અંતરનું મહત્વ જણાવવા માટે SMCs/SMDCs/PTAs ની બાળકો, માતાપિતા અને શિક્ષકો વચ્ચે વર્ચ્યુઅલ મીટિંગ યોજવી. તેમજ શાળા તેમજ ઘરમાં સ્વચ્છતા અને સ્વચ્છતા માટે તેમને પ્રોત્સાહિત અને પ્રેરિત કરવા.
- ❖ શિક્ષકોએ શાળા સંસ્થાના દરેક ખૂણામાં સ્વચ્છતા સુવિધાઓનું નિરીક્ષણ કરવું અને મૂલ્યાંકન કરવાનું રહેશે અને સુવિધાઓની જાળવણી માટે જરૂરી આયોજન કરવાનું રહેશે.

- ❖ કોવિડ- ૧૯ દરમિયાન (હાથ ધોવાની સુવિધા, દૈનિક સફાઈ અને જીવાણુ નાશકક્રિયા, શૌચાલયનો ઉપયોગ, પાણીની સુવિધાનો ઉપયોગ, વેન્ટિલેશન, કચરો વ્યવસ્થાપન) વગેરે બાબતે જાગૃતિ લાવવાની રહેશે.
- ❖ જલ જીવન મિશન અંતર્ગત પાણીની સુવિધાની ચકાસણી કરવી.
- ❖ વરસાદની ઋતુમાં શાળામાં જળ સંચય પ્રણાલીઓ અંગેની સ્થિતિ તપાસ અને શાળાઓએ જલ શક્તિ અભિયાન- કેચ ધ રેઇન, ૨૦૨૨ કેમ્પેઇનમાં ભાગ લેવાનો રહેશે.
- ❖ કેમ્પસમાં શૌચાલય, રસોડું, વર્ગખંડો, પંખા, દરવાજા, બારીઓની વ્યાપક સફાઈ હાથ ધરવી. સ્થાનિક સમુદાય SMCs/PTAs અને સ્થાનિક પ્રતિનિધિઓની ભાગીદારી સાથે આ પ્રવૃત્તિઓમાં સામેલ થઈ શકે છે.
- ❖ શાળાના પરિસરમાં બીન જરૂરી પદાર્થોનો નાશ કરવાનો રહેશે.
- ❖ ભાગ લીધેલ શાળાઓની સંખ્યા Google Tracker પર અને ફોટોગ્રાફ્સ અને વિડિયો અને પ્રચાર સામગ્રીને અને Google Drive પર અપલોડ કરવાના રહેશે.

તા. ૦૩/૦૬/૨૦૨૨ અને તા. ૦૪/૦૬/૨૦૨૨ (શનિવાર અને રવિવાર) " સમુદાય જાગૃતિ દિવસ "

- ❖ બાળકોમાં સ્વચ્છતા અને કોવિડ સલામત વર્તનને પ્રોત્સાહન આપવા માટે સ્વચ્છતાની થીમ પર સમુદાય જાગૃતિ દિવસ સેમિનાર (વર્ચ્યુઅલ/નાના જૂથો) નું આયોજન કરવું.
- ❖ સ્થાનિક પ્રતિનિધિઓ સાથે મળીને શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓએ સ્વચ્છતા પામવાડા, કોવિડ- ૧૯ અન્વયે સ્થાનિક વિસ્તારોમાં લોકોમાં રસીકરણની થીમનો પ્રચાર કરવો.
- ❖ સમુદાય જાગૃતિ દિવસમાં ભાગ લીધેલ શિક્ષકોની સંખ્યા Google Tracker પર અને ફોટોગ્રાફ્સ અને વિડિયો અને પ્રચાર સામગ્રીને Google Drive પર અપલોડ કરવાના રહેશે.

તા. ૦૫/૦૬/૨૦૨૨ (સોમવાર) " ગ્રીન સ્કુલ ડ્રાઇવ દિવસ "

- ❖ વિદ્યાર્થીઓ કોવિડ યોગ્ય વર્તણૂક અને રસીકરણ, જળ સંરક્ષણ, સિંગલ યુઝ પ્લાસ્ટિક નાબૂદી, કોરોના સામે લડત જેવા વિષયો પર કલ્પનાત્મક સૂત્રો, પોસ્ટરો અને પેમ્ફલેટ વિકસિત કરી શકે. તથા તેને શાળામાં એકઝીબીશન, ગામ, શહેર, તથા શાળા પરિસરમાં લગાવાના રહેશે.
- ❖ શાળામાં અને ઘરમાં જળ સંરક્ષણ વિશે વિદ્યાર્થીઓને સમજણ આપવી.
- ❖ ભાગ લીધેલ શાળાઓની સંખ્યા Google Tracker અને ફોટોગ્રાફ્સ અને વિડિયો અને પ્રચાર સામગ્રીને અને Google Drive પર અપલોડ કરવાના રહેશે.

તા. ૦૬/૦૬/૨૦૨૨ થી તા. ૦૭/૦૬/૨૦૨૨ (મંગળવાર અને બુધવાર) " સ્વચ્છતા સહભાગીતા દિવસ "

- ❖ કોવિડ પ્રોટોકોલનું પાલન કરીને જિલ્લાઓ/તાલુકા/ક્લસ્ટરોમાં સ્વચ્છ શૌચાલય અને સ્વચ્છ શાળા કેમ્પસ સ્પર્ધા યોજવી.
- ❖ સ્વચ્છતા પર ચિત્રકામ, ક્રિએટિવ, કવિતા નિર્માણ, સ્લોગન લેખન સ્પર્ધાઓ યોજવી.
- ❖ "કોવિડ- ૧૯ રિસ્પોન્સિવ સ્કૂલ" થીમ પર (વર્ચ્યુઅલ) પત્ર/ નિબંધ લેખન સ્પર્ધા યોજવી.

- ❖ ભાગ લીધેલ શાળાઓની સંખ્યા Google Tracker અને ફોટોગ્રાફ્સ અને વિડિયો અને પ્રચાર સામગ્રીને અને Google Drive પર અપલોડ કરવાના રહેશે.
- ❖ ચિત્ર સ્પર્ધામાં ભાગ લીધેલ વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા Google Tracker પર અપલોડ કરવાના રહેશે તથા જિલ્લા દીઠ ૩ ટોચના નિબંધો, સ્લોગન અને ચિત્રકામ સ્કેન કરી Google Drive પર અપલોડ કરવાના રહેશે.

તા. ૦૮/૦૯/૨૦૨૨ અને તા. ૦૯/૦૯/૨૦૨૨ (ગુરુવાર અને શુક્રવાર) “ હેન્ડ વોશ દિવસ ”

- ❖ રોજિંદા જીવનમાં યોગ્ય હાથ ધોવાની જરૂરિયાત અંગે જાગૃતિ લાવવી.
- ❖ બાળકોને જમ્યા પહેલા અને પછી સાબુથી હાથ ધોવાની યોગ્ય પદ્ધતિ/પગલા/સમય શીખવવું જોઈએ.
- ❖ દિવ્યાંગ વિદ્યાર્થીઓ માટે પીવાના પાણી અને શૌચાલયની સુવિધાઓમાં અવરોધ મુક્ત પ્રવેશની સમીક્ષા અને ખાતરી કરવી.
- ❖ વિદ્યાર્થીઓને પાણીનો બગાડ ન થાય તે શીખવવું જોઈએ.
- ❖ હેન્ડ વોશિંગ યુનિટમાંથી પાણી શાળાના બગીચાઓને સ્વચ્છ રાખવા જોઈએ.
- ❖ બાળકોને પાણીથી થતા રોગો/રોગો, પીવાના પાણીની સલામત સંભાળ વિશે શીખવવામાં આવે જેથી તેઓ યોગ્ય હાથની સ્વચ્છતા કરે.
- ❖ ભાગ લીધેલ શાળાઓની સંખ્યા Google Tracker અને ફોટોગ્રાફ્સ અને વિડિયો અને પ્રચાર સામગ્રીને Google Drive પર અપલોડ કરવાના રહેશે.

તા. ૧૦/૦૯/૨૦૨૨ અને તા. ૧૧/૦૯/૨૦૨૨ (શનિવાર અને રવિવાર) “ વ્યક્તિગત સ્વચ્છતા દિવસ ”

- ❖ ઓડિયો વિઝ્યુઅલ પ્રોગ્રામ દ્વારા વ્યક્તિગત સફાઈની મહત્તા વિશે વિદ્યાર્થીઓને અવગત કરવા.
- ❖ વિદ્યાર્થીઓને નાખ કાપવા અને સાફ રાખવાની યોગ્ય રીત, સ્વચ્છ પાણીથી દરરોજ સ્નાન, સ્વચ્છ કપડા પહેરવા, ખુલ્લામાં ન થૂંકવા, જૂતા/ચંપલ પહેરવા વગેરે વિશે શીખવવું. (યોગ્ય માસ્ક પહેરવું, હાથ મેળાપ ન કરવો, એક બીજા સાથે જમવાનું અને અન્ય વસ્તુની વહેંચણી કરવી નહીં, કોવિડ- ૧૯ દરમિયાન ભીડ વાળી જગ્યાએ જવાનું ટાળવું).
- ❖ વિદ્યાર્થીઓને શૌચાલય અને પીવાના પાણીની સુવિધાઓનો ઉપયોગ કરવાની આરોગ્યપ્રદ રીત શીખવવી.
- ❖ વિદ્યાર્થીઓને દિવસમાં બે વખત દાંત સાફ કરવાનું મહત્વ સમજાવવું અને તેને નિયમિત ટેવ પાડવા સમજાવવું.
- ❖ ભાગ લીધેલ શાળાઓની સંખ્યા Google Tracker અને ફોટોગ્રાફ્સ અને વિડિયો અને પ્રચાર સામગ્રીને Google Drive પર અપલોડ કરવાના રહેશે.

તા. ૧૨/૦૯/૨૦૨૨ (સોમવાર) “ સ્વચ્છતા પ્રદર્શન દિવસ ”

- ❖ સ્વચ્છતા પ્રવૃત્તિઓ/કોવિડ પ્રતિભાવ વર્તણૂકો પર વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા બનાવેલા ફોટોગ્રાફ્સ, ચિત્રો, કાર્ટૂન, સૂત્રો વગેરે શાળા/વિભાગની વેબસાઇટ પર પ્રદર્શિત કરવાના રહેશે.
- ❖ રાજ્ય આમાંના કેટલાક પ્રદર્શનનું દસ્તાવેજીકરણ કરી શકે છે.
- ❖ સ્થાનિક કચરાના સંગ્રહનો પુનઃ ઉપયોગ કરીને ઘરે કલાત્મક વસ્તુઓ બનાવવી, એટલે કે, તેમની સંસ્કૃતિને પ્રોત્સાહન આપતી સ્થાનિક કુશળતાનો ઉપયોગ કરવાનો રહેશે.

- ભાગ લીધેલ શાળાઓની સંખ્યા Google Tracker અને ફોટોગ્રાફ્સ અને વિડિયો અને પ્રચાર સામગ્રીને Google Drive પર અપલોડ કરવાના રહેશે.

તા. ૧૩/૦૯/૨૦૨૨ અને તા. ૧૪/૦૯/૨૦૨૨ (મંગળવાર અને બુધવાર) " સ્વચ્છતા એક્શન પ્લાન દિવસ "

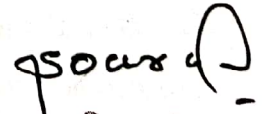
- ❖ SMC/SDMC દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ, વાલીઓ અને સ્થાનિક લોકોમાં સ્વચ્છતા એક્શન પ્લાન (કોવિડ - ૧૯ સંબંધિત ઉપાયોના સમાવેશ સાથે) વિશે જાગૃતિ લાવવાની રહેશે.
- ❖ શાળામાં સ્વચ્છતા પખવાડા પ્રવૃત્તિઓ અંગે ચર્ચા કરવા માટે બાલ સંસદ/શાળા કેબિનેટની બેઠકનું આયોજન કરવું.
- ❖ સમુદાયના સભ્યો અને વિદ્યાર્થીઓને સ્વચ્છતા પખવાડા હેઠળ કઈ નવી પ્રવૃત્તિઓનો સમાવેશ કરી શકાય તે માટે સૂચનો કરવા માટે પ્રોત્સાહિત કરવા અને આવા સૂચનોને MoE પર અપલોડ કરવાના રહેશે.
- ❖ ભાગ લીધેલ શાળાઓની સંખ્યા Google Tracker પર ફોટોગ્રાફ્સ અને વિડિયો અને પ્રચાર સામગ્રીને Google Drive પર અપલોડ કરવાના રહેશે.

તા. ૧૫/૦૯/૨૦૨૨ (ગુરુવાર) " ઈનામ વિતરણ દિવસ "

- ❖ શાળા કક્ષાએ યોજાવામાં આવેલ ચિત્ર, નિબંધ, ચર્ચા, ક્વીઝ, સૂત્ર લેખન માં ભાગ લીધેલ વિદ્યાર્થીઓને ઈનામ વિતરણ કરવાનું રહેશે.
- ❖ સ્વચ્છતા પખવાડા દરમિયાન તમામ શાળાઓ/સંસ્થાઓએ પ્રવૃત્તિઓનું એકત્રીકરણ કરવાનું રહેશે તથા જિલ્લાની શ્રેષ્ઠ પ્રવૃત્તિને વેબસાઇટ પર અપલોડ કરવા મોકલવાનું રહેશે.
- ❖ ભાગ લીધેલ શાળાઓની સંખ્યા Google Tracker અને ફોટોગ્રાફ્સ અને વિડિયો અને પ્રચાર સામગ્રીને Google Drive પર અપલોડ કરવાના રહેશે.

ઉક્ત સંદર્ભદર્શિત પત્રને ધ્યાને લઈ તા. ૦૧ થી ૧૫ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૨ દરમિયાન આપના જિલ્લા હસ્તકની પ્રાથમિક શાળાઓમાં ઉપર જણાવ્યા મુજબની પ્રવૃત્તિઓ થાય તે માટે આપની કક્ષાએથી જરૂરી સુચના આપવા આથી જણાવવામાં આવે છે.

બિડાણ:- ઉપર મુજબ

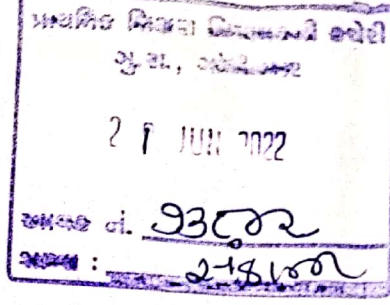

નાયબ શિક્ષણ નિયામક
પ્રાથમિક શિક્ષણ
ગુ.રા. ગાંધીનગર

પ્રતિ

- જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રી, તમામ
- જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારીશ્રી, તમામ
- શાસનાધિકારીશ્રી, તમામ

નકલ સવિનય રવાના જાણ સારૂ.

- શ્રી હેતલ સચાણિયા, સેક્શન અધિકારીશ્રી, વ.ર શાખા, શિક્ષણ વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર

ક્રમાંક:- પરચ-૧૨૨૦૨૨-GOI 48 -વ.૨
ગુજરાત સરકાર
શિક્ષણ વિભાગ
સચિવાલય, ગાંધીનગર
તા-૦૬/૦૬/૨૦૨૨
૬૬

પ્રતિ,

- (૧) કમિશ્નરશ્રી, શાળાઓની કચેરી, બ્લોક નં ૯, ડૉ.જી.જી.વરાજ મહેતા ભવન, ગાંધીનગર
- (૨) નિયામકશ્રી, પ્રાથમિક શિક્ષણની કચેરી, બ્લોક નં ૧૨, ડૉ.જી.જી.વરાજ મહેતા ભવન, ગાંધીનગર
- (૩) સ્ટેટ પ્રોજેક્ટ ડાયરેક્ટરશ્રી, સર્વ શિક્ષા અભિયાન, સેક્ટર નં ૧૭ ગાંધીનગર
- (૪) સચિવશ્રી ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચ માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, સેક્ટર-૧૦ બી, ગાંધીનગર.

વિષય:- Swachhata Pakhwada 2022 (1st - 15th September, 2022)

શ્રીમાન,

ઉપર્યુક્ત વિષય પરત્વેના ભારત સરકારના શિક્ષા મંત્રાલયના તા.૨૬/૦૫/૨૦૨૨ના અ.સ.પત્ર ક્રમાંક નં.એફ.૧૮-૧/૨૦૨૨-આઈએસ-૬ની નકલ બિડાણ સહિત મોકલી આપતાં જણાવવાનું કે, ભારત સરકાર દ્વારા તા.૦૧/૦૬/૨૦૨૨ થી તા.૧૫/૦૬/૨૦૨૨ સુધી સ્વચ્છતા પખવાડીયાની ઉજવણી કરવામાં આવનાર છે. જે અન્વયે આ સાથે સામેલ ભારત સરકારના પત્રમાં જણાવેલ સુચનાઓને ધ્યાને લઈ આગળની જરૂરી કાર્યવાહી કરવા તથા કરેલ કાર્યવાહીની અત્રે જાણ કરવા વિનંતી છે.

આપનો વિશ્વાસુ

(હેતલ સચાઈયા)

સેક્શન અધિકારી

શિક્ષણ વિભાગ

બિડાણ- ઉપર મુજબ.

નકલ રવાના:-

- સચિવશ્રી(પ્રા.અને મા.શિ.)ના અંગત સચિવશ્રી, શિક્ષણ વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર.

17 JUN 2022

સંકલન
૬
૧૫/૬

Santosh Kumar Yadav, IAS
Additional Secretary
Tel.: 011-23387781
Email: yadavsk.up@nic.in

11.2

12187

भारत सरकार
शिक्षा मंत्रालय
स्कूल शिक्षा और साक्षरता विभाग
शास्त्री भवन
नई दिल्ली - 110 115

D.O.No.F.18-1/2022-IS-6

Dated 26th May, 2022

Respected Ma'am/Sir

As you are aware, this Department has been observing Swachhata Pakhwada every year since 2016 in all the schools of the country. With the exemplary support of the States & UTs and Autonomous organizations of Ministry of Education (MoE), Swachhata Pakhwada of this Department has become a successful mass movement with the annual participation of millions of children and other functionaries besides members of the community. Role of the schools in ushering in a Clean India has been recognized at the top most levels of the Government

2. As per the Calendar of Swachhata Pakhwada for the year 2022 circulated by Cabinet Secretariat and Ministry of Jal Shakti, (Department of Drinking Water & Sanitation), Government of India the Swachhata Pakhwada for this Department is scheduled from 1st - 15th September, 2022. This year also, like previous two years, the threat of Covid-19 is still around in our life and at the same time, observance of Swachhata Pakhwada acquires added meaning this year also as proper sanitation and hygiene are considered among the best defenses against Covid 19. Hence, the focus will be on awareness regarding Covid 19, the safety protocols and Covid appropriate behavior

3. Swachhata Pakhwada may be observed ensuring focused participation of students, teachers and community (including SMC/ SMDC, Gram Panchayats/ ULBs etc) with an aim to promote Covid related preparedness among the school community in the immediate instance and to achieve cleanliness, sanitation and hygiene in schools in the long term. As Covid-19 pandemic is not over yet, Swachhata Pakhwada 2022 activities may be focused on three major precautionary practices, i.e. (i) Hand-washing, (ii) Use of Mask and (iii) Social Distancing; and on 3 Ts (Trace, Testing and Treat). To observe Swachhata Pakhwada in a befitting manner, the schools/ institutions may be instructed to undertake the following suggested participatory activities during 1st - 15th September, 2022, strictly keeping in view the Covid-19 protocols laid down by the Government: -

- DLG
LGS
M. V.
SSA
- (i) Swachhata Shapath may be organised in all schools and educational institutions. (with sufficient physical distancing considering the common space or in the concerned class rooms).
 - (ii) Holding meeting (in small groups) of SMCs/SMDCs/PTAs or between parents and teachers in the first week of the Pakhwada to highlight the importance of

DOT 118/12.2
8/6/22

cleanliness & sanitation and importance of Hand-washing, Use of Mask & Social Distancing among children and teachers; and to encourage and inspire them to continue with the good practices for hygiene and sanitation in school as well as home.

- (iii) Teachers to inspect water and sanitary facilities in every school/ institution, do a quick assessment of water, sanitation and hygiene facilities and make proposal/plan for repair and upkeep of the facilities, if required.
- (iv) Competitions for COVID safe, clean and well-maintained premises and toilets in schools.
- (v) Painting/Essay/Quiz/Slogan writing/model making competition for students on cleanliness and hygiene practices in school and COVID responsive behaviour.
- (vi) Swachhata awareness messages to be posted on the website of the Organisation/Schools/State, School Education Department. Alternatively, photographs on Swachhata may be displayed in schools.
- (vii) All teachers and school heads may complete the online training module provided on DIKSHA in English and Hindi on WASH related precautions for School, if they have not done so yet.

4. The following activities may also be undertaken by the teachers and administration of the schools while adhering to COVID-19 preventive measures such as using masks, protective gear etc):

- (i) E- Office and e-filing system may be encouraged and followed.
- (ii) All kinds of waste material like sanitation waste, used and disposed masks, broken furniture, unusable equipment, defunct vehicles etc. should be completely removed from the premises of schools/ institutions and disposed off as per procedure.
- (iii) Banning use of single use of plastics within school premises.
- (iv) Teachers and students in association with local representative should propagate the theme of the Pakhwada among family members, neighbors, citizens in nearby areas.
- (v) Awareness about stopping use of Single Use Plastic and mitigation of plastic pollution, while adhering to 3 R (Reduce, Reuse and Recycle) principle.
- (vi) Daily cleaning and disinfection of frequently used surfaces.

5. Further, in order to give impetus to the Swachhata drive and create mass awareness, it is requested that the following activities may be undertaken at the State level:

- (a) Audio visual programme/IEC material to be created to motivate students/ employees and others on Swachhata and water conservation.(IEC material shared by MoE on 6th November, 2020 for Corona Responsive Behaviour (CRB) can be displayed on walls of schools and appropriate sites/websites for visibility of teachers and students)

- (b) Electronic banners may be created and uploaded on the departmental/ state web portals to highlight the observance of the Pakhwada. Publicity and awareness generation may be done through use of social media, as well as electronic and print media.

6. Suggested Action plan for Swachhata Pakhwada, 2022 (1st – 15th September, 2022) is enclosed at Annexure. You are accordingly requested to take necessary action and issue necessary instructions to district authorities, the schools/educational institutions, so as to ensure participation of students, teachers, parents, local people and representative etc., whole heartedly in the Swachhata Pakhwada during 1st – 15th September, 2022 and make the Swachhata Pakhwada successful.

8. You are requested to kindly intimate the number of schools and students participated in the Pakhwada, activity-wise in your State/UT to this Department. Photographs, video, films etc. together with highlights of each day of the Pakhwada may be uploaded on daily basis on the **Google tracker** (Data) and **Google drive** (Photos, Videos and Pictures).

9. The details of Google Tracker and Drive will be intimated later.

10. It is requested that the Google Tracker may be updated DAILY by 8.00 PM from 30th August 2022 to 17th September, 2022 for the different activities so as to communicate the consolidated figures of States and UTs to Ministry of Jal Shakti (Department of Drinking Water & Sanitation).

11. The best performing State/UTs/Organisations may be recognized based on their participation in the Swachhata Pakhwada.

12. It is reiterated that schools may be encouraged to continue the activities related to cleanliness and hygiene highlighted during Swachhata Pakhwada on a consistent and sustainable basis by integrating with regular routine throughout the year.

With Regard,

Yours sincerely,

(Santosh Kumar Yadav)

The Education Secretaries/ Principal Secretaries of all States/UTs.
The SPDs of all States/UTs

Copy for similar action to:-

1. Chairman, CBSE
2. Chairman, CISCE
3. Commissioner, KVS
4. Commissioner, NVS
5. Director, CTSA
6. Director, NCERT
7. Chairman, NIOS

With the request that they may kindly upload details of Swachhata Pakhwada activities in organizations under their control on the Google Tracker/Drive.

Copy for information to:-

1. PS to Shiksha Mantri
2. Sr. PPS to Secretary (SE&L)
3. Secretary, Ministry of Jal Shakti, Department of DWS.
4. NIC cell – for uploading on the website.

Ministry of Education
Department of School Education & Literacy

Suggested Action Plan for Swachhata Pakhwada (1-15 September, 2022)

1.9.2022 (Thursday)

Swachhata Shapath Day

- Swachhata Shapath function may be organized wherein all students and teachers/staff may participate virtually. Children to speak about and take pledge for Swachhata (including COVID related preventive infection control measures related to mask, safe distancing, hand hygiene etc).
- Swachhata/COVID awareness message to be posted on the website of the Department/Organisations/Schools.
- Electronic banners may be created and uploaded on the departmental/state web portals to highlight the observance of the Swachhata Pakhwada. Publicity and awareness generation may be done through use of social media, as well as electronic and print media.
- **Upload the number of students who took Swachhata Shapath and the number of schools participated on Google tracker and photos, videos and publicity material on Google drive.**

2.9.2022 (Friday)

Swachhata Awareness Day

- Holding virtual meeting of SMCs/SMDCs/PTAs to highlight the importance of cleanliness & sanitation and importance of Hand-washing, Use of Mask & Social Distancing among children, parents and teachers and to encourage and inspire them for hygiene and sanitation in school as well as home.
- Teachers to inspect sanitary facilities in each and every corner of school/ institution to do a quick assessment and make proposal/plan for upkeep of the facilities.
- COVID- 19 sensitive adaptation for WASH facilities (hand wash facility, daily cleaning and disinfection, toilet/ urinal use, water facility use, ventilation, waste management, O&M etc) may be discussed with the local representatives. This may include ensuring - adequate, clean and separate toilets for girls and boys, supplies like – soap, handwash and safe water, disinfectants, PPE for specific purpose, cleaning staff etc.
- A status check/review can be done for piped water supply connection in the school in view of **Jal Jeevan mission**.

- A status check and augmentation plan with regard to water harvesting systems in the school may be taken up in view of the current **Jal Shakti Abhiyan - Catch The Rain, 2022** campaign
- Extensive cleaning/disinfection of toilets, MDM kitchen, classrooms, fans, doors, windows, clearing bushes in the campus to be undertaken. The local community may be involved in these activities with the participation of SMCs/PTAs and local representatives, while adhering to COVID-19 prevention measures and involvement in restricted numbers.
- Weeding out/recording of the old files, records as per procedure.
- All kinds of waste material like broken furniture, unusable equipment, defunct vehicles etc. should be completely removed from the premises of schools/institutions.
- **Upload number of schools participated on Google tracker and photos, videos and publicity material on Google drive.**

3.9.2022 and 4.9.2022 (Saturday & Sunday)

Community Outreach Day

- Parenting Seminars (virtual/small groups) may be organised on the theme of Swachhata to promote cleanliness and COVID safe behavior among their children.
- Teachers and students in association with local representatives should propagate the theme of Swachhata Pakhwada, covid appropriate behaviour and vaccination among public in local areas.
- **Upload number of teachers participating in the community outreach activities on Google Tracker and photos, videos and publicity material on Google Drive.**

5.9.2022 (Monday)

Green School Drive Days

- Students may be asked to come out with imaginative slogans, posters and pamphlets on themes such as fighting Corona through Covid Appropriate Behaviour and vaccination, water conservation, eliminating single use plastic etc, which can be later displayed in school exhibitions and on village/ town walls/ school premises.
- To educate students learn about conservation of water. To sensitize students about the impact of scarcity of water. To empower students to learn to protect the natural sources of water. To help every students to save at least one litre of water per day. To encourage students towards judicious use and minimum wastage of water at home and school.
- **Upload number of schools participated on Google tracker and photos, vidoos and publicity material on Google drive.**

6.9.2022 and 7.9.2022 (Tuesday & Wednesday)

Swachhata Participation Days

- Competitions can be held in districts/blocks/clusters for clean and well-maintained premises and toilets in schools, while observing all Covid protocols.
- Painting, Skit, Poem-making, slogan writing competitions on Swachhata.
- Letter/ Essay writing competition – "COVID-19 responsive school" theme (virtual)
- **Upload number of schools participated on Google tracker and photos, videos and publicity material on Google drive.**
- **Upload number of students who participated in Painting competition on tracker and scans of 3 top Essays, Slogan and Painting per district on Google drive.**

8.9.2022 and 9.9.2022 (Thursday & Friday)

Hand Wash Day

- Create Awareness on the need for proper hand wash in daily life.
- Children should be taught proper method/steps/moments, timings of hand washing with soap before and after eating.
- Barrier free access to the drinking water and toilet facilities for Divyang students may be reviewed and ensured.
- Students may be taught about checking wastage of water.
- Water from hand washing unit to be channeled to school gardens.
- Children may be taught about the water borne diseases/diseases, safe handling of drinking water so that they practice proper hand and oral hygiene.
- **Upload number of schools participated on Google tracker and photos, videos and publicity material on Google drive.**

10.9.2022 and 11.9.2022 (Saturday & Sunday)

Personal Hygiene Days

- Audio visual programme to be undertaken to motivate students/employees and other for maintaining cleanliness.
- Students will learn about proper way of cutting and keeping nails clean, daily bathing with clean water, wearing clean cloths, no spitting in open, wearing shoes/ slippers etc. (also – wearing mask correctly, no hand shaking, respiratory hygiene, not sharing personal items with others, avoiding crowd in COVID-19 times).
- Students will be taught the hygienic manner of using toilets and drinking water facilities.
- Students may be made aware of the importance of brushing teeth twice a day by making it routine habit.
- **Upload number of schools participated on Google tracker and photos, videos and publicity material on Google drive.**

12.9.2022 (Monday)

Swachhata School Exhibition Days

- Photographs, paintings, cartoons, slogans etc. made by students on Swachhata activities/Covid response behaviors may be displayed in School/Education Department's website.
- State may document some of these exhibits.
- Making artifacts at home using local recycled-raw material for storage of waste i.e., artistic dustbins using local skills promoting their culture.
- **Upload number of schools participated on Google tracker and photos, videos and publicity material on Google drive.**

13.9.2022 and 14.9.2022 (Tuesday & Wednesday)

Swachhata Action Plan Days

- SMC/SDMC to create awareness among students, parents and local people about the Swachhata Action Plan (with inclusion of COVID -19 related measures) of the school under the Samagra Shiksha scheme.
- Convene small group meeting of Bal Sansad/School Cabinet specially to discuss the Swachhata Pakhwada activities in the school.
- Encourage community members and students to make suggestions as to what new activities can be included under Swachhata Pakhwada and forward such suggestions to DoSEL, MoE.
- **Upload number of schools participated on Google tracker and photos, videos and publicity material on Google drive.**

15.9.2022 (Thursday)

Prize Distribution Days

- Prize distribution for participation of children, teachers and parents in competitions viz. Painting, Essay, Debate, Quiz, Slogan, Inter-school and Crafting, model making etc. using waste to encourage Swachhata (physical ceremonies may be avoided, prizes may be announced virtually, digital certificates issued and handing over of prize items be deferred till normal school reopening)
- All Schools/educational institutions may sum up their activities and work undertaken during the Pakhwada and select best activity for forwarding to district/state authority for uploading on the website i.e. in public domain.
- **Upload number of schools participated on Google tracker and photos, videos and publicity material on Google drive.**
